

прискорити розпускання бруньок на два тижні, яких не вистачає наприкінці сезону для дозрівання плодів.

З 1991 року хурму вирощують у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка (м. Київ), а з 2005 року там ведеться селекція, і вже виведено дві форми віргінської хурми: гібриди Дарунок матері й Дарунок тату.

Хурма віргінська (родом із США) має високу морозостійкість, може переносити заморозки до $-25\ldots-30^{\circ}\text{C}$, іноді до -35°C . Росте у вигляді дерева до 20-25 м висотою з округлою кроною, середніми за розміром плодами, які при повному дозріванні втрачають терпкість і стають солодкими та придатними для споживання. Використовується в якості прищепи для менш зимостійких сортів хурми [6].

Завдяки сучасним технологіям і правильному догляду можна створити умови, які ідеально підходять для тропічних рослин. Це дозволить отримувати свіжі та корисні фрукти незалежно від клімату і насолоджуватися смаками тропіків навіть в умовах України.

Список використаних джерел

1. Вирощування екзотичних культур в кліматичних умовах України. URL: <https://vseroste.com.ua/blog/viroshchuvannia-ekzotichnih-kultur-v-klimatichnih-umovah-ukrayini> (дата звернення 26.01.2025).
2. Вирощування екзотичних фруктів у теплицях. URL: <https://www.sapa-lopata.com.ua/vyroshchuvannia-ekzotychnykh-fruktiv-u-teplytsiakh/> (дата звернення: 03.02.2025).
3. Тропічний сад: шлях від ідеї до потужного бізнесу. URL: <https://agroportal.ua/publishing/idei-dlya-biznesa/tropichniy-sad-shlyah-vid-ideji-do-potuzhnogo-biznesu> (дата звернення 03.02.2025).
4. Виростити екзотику: на Львівщині розвивають унікальну бананову ферму. URL: <https://agroportal.ua/agrocheck/v-doroge-s/virostiti-ekzotiku-na-lvivshchini-rozvivayut-unikalnu-bananovu-fermu> (дата звернення 12.02.2025).
5. Нюанси вирощування екзотичних рослин в Україні. URL: <https://agroportal.ua/multimedia/nyuansi-viroshchuvannya-ekzotichnih-roslin-v-ukrajini> (дата звернення 17.02.2025).
6. Як виростити хурму в своєму саду? URL: <https://ilovesad.com/iak-vyrostyty-khurmu-u-svoiemu-sadu/> (дата звернення 17.02.2025).

Науковий керівник: Кузьмінець О. М., к.с.-г.н., ст. викладач кафедри рослинництва та садівництва ім. проф. В.В. Калитки, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ В ЗАДАЧАХ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

Цілі сталого розвитку: № 15 Захист та відновлення екосистем суші

Турос К. О., elnara.aybova@tsatu.edu.ua

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Постановка проблеми. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) є інструментом для визначення впливу планів і програм Стратегій сталого розвитку територій на навколишнє середовище, запобіжником негативних наслідків вже на етапі планування [4]. Одним із найважливіших елементів сприяння сталому розвитку є збереження біологічного різноманіття, розуміння загроз втрати біорізноманіття, пошук шляхів запобігання втрат

біологічних ресурсів [6].

Питання збереження біорізноманіття є надзвичайно важливим, тому що якісна та кількісна насиченість територій біологічними ресурсами відображає та інформує про стійкість та потенціал екосистем. Останнє також забезпечується складними та сталими зв'язками елементів біоценозу між собою та навколишнім середовищем. В контексті тривалих та стійких зв'язків має вагоме значення походження екологічних систем (природні чи штучні), збереження середовища існування біологічних ресурсів, забезпечення харчовими та водними ресурсами, зменшення чи нейтралізація негативного людського впливу на біоценози, раціональним та збалансованим користуванням ресурсами та ряд інших факторів.

Результати дослідження. Україна має надзвичайний потенціал розповсюдження біологічних ресурсів, її територія розташована у межах природних зон мішаних лісів, лісостепу та степу, гірських районів Українських Карпат та Кримських гір. Територією протікає більше ніж 23 тис. річок та понад 20 тис. озер, більшість яких належить до басейну Чорного та Азовського морів. За рівнем біорізноманіття Україна займає лідируючі позиції серед країн Європи та тісно пов'язана з її біоресурсами мережею міграційними шляхів для тварин.

Охорона та збереження біорізноманіття є ключовим пріоритетом державної політики України та цей напрям широко відображений у законодавстві про природно-заповідний фонд, охорону рослинного та тваринного світу, а також в Червоній та Зеленій книгах України [2,3]. У 1992 році Україна підписала Рамкову конвенцію ООН про збереження біорізноманіття та приєдналася до ще одинадцяти міжнародних угод у цій сфері. Питання охорони біорізноманіття займає важливе місце у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», а також у Цілях сталого розвитку та інших стратегічних документах, що визначають екологічний вектор розвитку країни [3].

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля через виявлення й урахування ймовірних екологічних наслідків пропонованих планів і програм Стратегій сталого розвитку територій міст і регіонів [1]. Інтенсивні темпи втрати біорізноманіття за останні роки підкреслюють нагальну потребу зусиль щодо його збереження. Екологічна оцінка відіграє ключову роль у виявленні потенційних загроз для біорізноманіття та оцінці впливу діяльності людини на екосистеми. Ці оцінки спрямовані на виявлення, прогнозування та пом'якшення несприятливих наслідків, максимізуючи позитивний внесок у навколишнє середовище. Першим кроком у збереженні біорізноманіття за допомогою екологічної оцінки є визначення потенційних загроз для екосистем і видів. Це передбачає всебічний аналіз масштабів проекту, місця розташування та діяльності, яка може завдати шкоди біорізноманіттю [5].

СЕО в аспекті впливу на біорізноманіття починається зі збору базових даних: визначення видів (кількісний та якісний склад), картографування середовищ існування, визначення спектру факторів, які діють на цих територіях на біологічні ресурси, стійкість та тривалість екосистем, прогнозування та моделювання ризиків та інші аспекти. Наукові дослідження та огляди відіграють важливу роль на цьому етапі, забезпечуючи всебічне розуміння існуючого біорізноманіття. Ефективність оцінки забезпечує також й систематичність моніторингів, з використанням уніфікованих методів дослідження. Науковий аналіз стану біорізноманіття території дозволяє передбачити, як різні стресори можуть вплинути на конкретні види та екосистеми. Наукова оцінка ризику оцінює ймовірність і тяжкість потенційних впливів [1, 6].

Для забезпечення основної мети – передбачити ризики негативного впливу на біорізноманіття, весь масив даних про стан та фактори впливу на біорізноманіття має оцінюватися перед впровадженням планів і програм. Передбачено використання альтернативних планів, розробка стратегії пом'якшення, щоб мінімізувати шкоду біорізноманіттю [1, 4]. На етапах планування програм доцільно переглядати та вносити зміни

у планування проектів, але для цього необхідно обґрунтовано донести результати екологічної оцінки. Залучення громадськості, природоохоронних організацій та широкого кола експертів забезпечать об'єктивність та доказовість висновків оцінки, з якими необхідно рахуватися.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: Наказ Мінприроди України від 10.08.2018 р. № 296 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/06/nakaz_296.pdf (дата звернення 16.01.2025).
2. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України № 562-VIII від 01.07.2015 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/562-19> (дата звернення 16.01.2025).
3. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20.03.2018 № 2354-VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2354-19> (дата звернення 16.01.2025).
4. Смоляр Н. О., Заспа М. Р. Вагомість показників біорізноманіття при екологічній оцінці об'єктів планованої діяльності. *Екологія. Довкілля. Енергозбереження-2024*: зб. матеріалів V Міжнар. наук.–практ. конф. (19 груд. 2024 р., Полтава). Полтава: Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2024. С. 122–127.
5. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: практичний посібник. Київ, 2022. 108 с.
6. Хандогіна О. В., Дрозд О. М., Дядін Д. В. Аналіз проведення стратегічної екологічної оцінки регіональних планів управління відходами. *Екологічні науки*. 2023. № 2(47). Р. 232–241. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.2-47.38>.

Науковий керівник: Аюбова Е. М., к.б.н., доцент кафедри геоєкології і землеустрою, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

ОБґРУНТУВАННЯ ВИБОРУ СОРТІВ ЧЕРЕШНІ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ЦУКАТІВ НА ОСНОВІ КРИТЕРІАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ

**Цілі сталого розвитку: № 13 Пом'якшення наслідків зміни клімату,
№ 15 Захист та відновлення екосистем суші**

Філенко М. О. - студентка 3 курс спеціальності «Агрономія»
email: mary.filenko@gmail.com

Форис Г. С. - студент 3 курс спеціальності «Готельно-ресторанна справа»
email: forisgrisha@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Найбільш поширеною серед кісточкових культур та традиційною для населення України є черешня. Плоди її мають високі смакові, лікувальні та тонізуючі властивості зі значною кількістю вітамінів, мінеральних, фенольних речовин та антоціанів, що зумовлюють їхню антиоксидантну активність [1].

Культура черешня характеризується широкою лінійкою сортів, кожен із яких має свої